

AASTA ARUANNE 2022

ÕIGUSNORMIDE TÄITMISE TÕHUSTAMINE KOOSTÖÖ KAUDU KOKKUVÕTE

edpb

European Data Protection Board

SISSEJUHATUS

Euroopa Andmekaitseõukogu on sõltumatu Euroopa asutus, mis on loodud isikuandmete kaitse üldmäärusega ja mille ülesanne on tagada andmekaitsenormide järjepidev kohaldamine Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). Selle eesmärgi saavutamiseks edendab andmekaitseõukogu riiklike järelevalveasutuste koostööd ja annab välja kogu EMPs kehtivaid üldisi suuniseid andmekaitsenormide tõlgendamise ja kohaldamise kohta.

Euroopa Andmekaitseõukogusse kuuluvad ELi järelevalveasutuste juhid ja Euroopa Andmekaitseinspektor. EMP riikide (Island, Liechtenstein ja Norra) järelevalveasutused on samuti andmekaitseõukogu liikmed, aga neil ei ole hääleõigust. Euroopa Komisjonil ja isikuandmete kaitse üldmäärusega seotud küsimustes ka Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni järelevalveametil on õigus osaleda

andmekaitseõukogu tegevuses ja koosolekutel. Euroopa Andmekaitseõukogu asub Brüsselis.

Andmekaitseõukogul on sekretariaat, mille tagab Euroopa Andmekaitseinspektor. Andmekaitseõukogu ja andmekaitseinspektori koostöö tingimused on määratud kindlaks vastastikuse mõistmise memorandumis.

1. 2022 – KOKKUVÕTE

1.1. KOOSTÖÖ ÕIGUSNORMIDE TÄITMISE TAGAMISEL

Euroopa Andmekaitseenõukogul on andmekaitsealaste õigusaktide jõustamisel keskne roll. Andmekaitseenõukogu tagab järjepideva jõustamise ja edendab järelevalveasutuste vahelist jõustamisalast koostööd. 2022. aastal tehti jõustamisalase koostöö ühtlustamiseks mitmeid algatusi, näiteks:

- rakkerühmad, kes tegelevad piiriülese mõõtmega pöhiemadega;
- 22 järelevalveasutust viivad läbi koordineeritud uurimisi ligikaudu 100 pilveteenuse kohta, mida kasutatakse avalikus sektoris kogu EMPs, ning

- ekspertide tugireservi loomine, et toetada ja suurendada järelevalveasutuste järelevalve-, uurimis- ja jõustamissuutlikkust.

Kooskõlas Euroopa Andmekaitseenõukogu 2021.–2023. aasta strateegiaga ja püüdlusega töötada välja terviklik ja koostööl põhinev lähenemisviis isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisega seotud probleemide lahendamiseks kohtusid Euroopa Andmekaitseenõukogu liikmed 2022. aasta aprillis Viinis ja rõhutasid oma pühendumust tihedale piiriülesele koostööle. Kohtumisel kokku lepitud avalduses toodi esile liikmete kokkulepitud meetmed strateegiliste juhtumite alase koostöö edasiseks tõhustamiseks ja isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusa täitmise tagamiseks kasutatavate koostöömeetodite mitmekesistamiseks.

Selleks et edendada tõhusat suhtlust järelevalveasutuste, Euroopa Andmekaitseenõukogu ja kolmandate isikute vahel, võttis Euroopa Andmekaitseenõukogu vastu suunised 02/2022 isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 60 kohaldamise kohta. Eesmärk on anda juhiseid koostöötingimuste ja ühtse kontaktpunkti mehhanismi kohta. Praktikas aitab see järelevalveasutustel kehtestada oma riiklikud menetlused viisil, mis on kooskõlas ühtse kontaktpunkti mehhanismi raames tehtava koostööga.

Selleks et ühtlustada järelevalveasutuste poolt trahvide arvutamisel kasutatavat lähenemisviisi, võttis Euroopa Andmekaitseenõukogu vastu suuniste 04/2022 esimese versiooni. Suunistes töötas Euroopa Andmekaitseenõukogu välja süstemaatilise ja kronoloogilise viieastmelise meetodika, mida kõik EMP järelevalveasutused saavad kasutada isikuandmete kaitse üldmääruse rikkumise eest määratavate haldustrahvide arvutamiseks. See töö aitab kaasa Euroopa Andmekaitseenõukogu strateegia olulisele osale, et luua järelevalveasutuste vahel piiriüleste juhtumite puhul tõhusam koostöö.

1.2. OTSUS 01/2022, MIS KÄSITLEB VAIDLUST SEOSSES PRANTSUSMAA JÄRELEVALVEASUTUSE OTSUSE EELNÕUGA ÄRIÜHINGU ACCOR SA KOHTA ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE ARTIKLI 65 LÕIKE 1 PUNKTI A ALUSEL

Oma otsusega 01/2022 lahendas Euroopa Andmekaitseenõukogu vaidluse seoses Prantsusmaa majutusettevõtjale Accor SA määratud trahviga. Prantsusmaa juhtiv järelevalveasutus väljastas ettevõtja Accor SA vastu otsuse eelnõu pärast kaebusi, mis käsitlesid seda, et ei võetud arvesse õigust esitada vastuväiteid turundussõnumite saamisele postiga ja/või raskusi andmetega tutvumise õiguse kasutamisel. Euroopa Andmekaitseenõukogu otsustas, et Prantsusmaa juhtiv järelevalveasutus peab

ümber hindama elemendid, millele ta trahvisumma arvutamisel tugines, tagamaks, et trahv vastab heidutuse kriteeriumile. Selle tulemusena suurendati pärast Euroopa Andmekaitseenõukogu siduvat otsust Accorile määratud isikuandmete kaitse üldmääruse kohast trahvi Prantsusmaa juhtiva järelevalveasutuse määratud esialgselt 100 000 eurolt 500 000 eurole.

1.3. SIDUV OTSUS 2/2022, MIS KÄSITLEB VAIDLUST IIRIMAA JÄRELEVALVEASUTUSE OTSUSE EELNÕU ÜLE SEOSSES ÄRIÜHINGUGA META PLATFORMS IRELAND LIMITED (INSTAGRAM) ISIKUANDMETE KAITSE ÜLDMÄÄRUSE ARTIKLI 65 LÕIKE 1 PUNKTI A ALUSEL

Euroopa Andmekaitseenõukogu võttis isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 65 lõike 1 punkti a alusel vastu siduva otsuse, mis puudutas Instagrami poliitikat seoses ärikonto funktsiooni lapskasutajate kontaktandmete kohustusliku avalikustamisega ning Instagrami lapskasutajate isiklike kontode vaikimisi avaliku seadistusega. Euroopa Andmekaitseenõukogu järeldas, et Meta Platforms Ireland Limited (Meta IE) üksus Instagram töötles laste isikuandmeid ebaseaduslikult, ning andis Iirimaa juhtivale järelevalveasutusele täiendava korralduse muuta oma otsuse eelnõu, lisades sellesse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 rikkumise.

Pärast Euroopa Andmekaitseenõukogu siduvat otsust võttis Iirimaa juhtiv järelevalveasutus Meta IE suhtes vastu lõpliku otsuse. Leiti, et Meta IE oli rikkunud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõiget 1. Trahvi lõppsummaks määrati algselt otsuse eelnõus kavandatud 202–405 miljoni eurose vahemiku ülemmäär.

Siduv otsus 2/2022 on esimene kogu ELi hõlmav otsus laste andmekaitseõiguste kohta, milles näidatakse selgelt, et laste andmeid töötlevad äriühingud peavad selleks võtma erilisi ettevaatusabinõusid.

**1.4. SIDUV OTSUS 3/2022
VAIDLUSE KOHTA, MILLE
ESITAS LAHENDAMISEKS
IIRI JÄRELEVALVEASUTUS
SEOSSES ÄRIÜHINGUGA META
PLATFORMS IRELAND LIMITED
JA SELLE PLATVORMIGA
FACEBOOK SERVICE
(ISIKUANDMETE KAITSE
ÜLDMÄÄRUSE ARTIKKEL 65)
NING SIDUV OTSUS 4/2022,
MIS KÄSITLEB VAIDLUST,
MILLE ESITAS LAHENDAMISEKS
IIRIMAA JÄRELEVALVEASUTUS
SEOSSES ÄRIÜHINGUGA META
PLATFORMS IRELAND LIMITED
JA SELLE PLATVORMIGA
INSTAGRAM SERVICE
(ISIKUANDMETE KAITSE
ÜLDMÄÄRUSE ARTIKKEL 65)**

Euroopa Andmekaitseenõukogu võttis isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 65 lõike 1 punkti a alusel vastu kaks siduvat otsust, mis käsitlevad Facebooki ja Instagrami käitumispõhise reklaami eesmärgil andmete töötlemise seaduslikkust ja läbipaistvust. Siduvad otsused võeti vastu pärast seda, kui Iirimaa järelevalveasutus (kes tegutseb juhtiva järelevalveasutusena) algatas kaks vaidluste lahendamise menetlust seoses asjaomaste järelevalveasutuste esitatud vastuväidetega.

Euroopa Andmekaitseenõukogu järeldas, et mõlemal juhul puudus Meta IE-l isikuandmete töötlemise õiguslik alus ja seega rikkus ta isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõiget 1. Andmekaitseenõukogu tegi Iiri järelevalveasutusele ülesandeks lisada oma lõplikesse otsustesse korralduse Meta IE-le viia Facebooki ja Instagrami teenuste raames käitumispõhise reklaamiga seotud isikuandmete töötlemine kolme kuu jooksul kooskõlla isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikega 1.

Lisaks ei nõustunud ta tundlike andmete osas Iirimaa järelevalveasutuse soovitatud järeldusega, et Meta IE ei ole õiguslikult kohustatud tuginema töötlemistoimingute tegemiseks antud nõusolekule, kuna seda ei saa ilma täiendavate uurimisteta kindlalt järeldada. Seetõttu otsustas Euroopa Andmekaitseenõukogu, et Iirimaa järelevalveasutus peab läbi viima uue uurimise. Lisaks tegi Euroopa Andmekaitseenõukogu Iirimaa järelevalveasutusele ülesandeks lisada mõlemasse lõplikku otsusesse õigluse põhimõtte rikkumise tuvastamine ja võtta asjakohased parandusmeetmed.

Seoses karistustega leidis Euroopa Andmekaitseenõukogu, et kavandatavad trahvid ei vastanud nõudele, et need peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, ning et isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 täiendava rikkumise eest tuleks määrata haldustrahv. Selle tulemusena suurendas Iirimaa järelevalveasutus oma lõplikes otsustes trahve märkimisväärselt (maksimaalselt 36 miljonilt eurolt ja 23 miljonilt eurolt Facebooki ja Instagrami otsuste eelnõudes vastavalt 210 miljonile eurole ja 180 miljonile eurole lõplikes otsustes).

**1.5. SIDUV OTSUS 5/2022, MIS
KÄSITLEB VAIDLUST, MILLE
ESITAS LAHENDAMISEKS
IIRIMAA JÄRELEVALVEASUTUS
SEOSSES ÄRIÜHINGUGA
WHATSAPP IRELAND LIMITED
(ISIKUANDMETE KAITSE
ÜLDMÄÄRUSE ARTIKKEL 65)**

2022. aasta detsembris võttis Euroopa Andmekaitseenõukogu vastu siduva otsuse, milles käsitletakse kaebusepõhist uurimist WhatsApp IE poolt teenuste parandamise eesmärgil isikuandmete töötlemise seaduslikkuse ja õigluse kohta. Euroopa Andmekaitseenõukogu järeldas, et WhatsApp IE tugines ekslikult lepingule kui isikuandmete töötlemise õiguslikule alusele ja rikkus sellega isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõiget 1.

Lisaks sellele leidis Euroopa Andmekaitseenõukogu, et WhatsApp IE tegevus on vastuolus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktis a sätestatud õigluse põhimõttega.

Euroopa Andmekaitseenõukogu nõudis, et Iirimaa järelevalveasutus viiks läbi WhatsApp IE töötlemistoimingute uurimise, et teha kindlaks, kas ta töötleb isikuandmete eriliike (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 9); kas ta töötleb andmeid käitumispõhise reklaami, turunduse ning kolmandatele isikutele parameetrite edastamise ja sidusettevõtjatega andmete vahetamise eesmärgil, et täiustada teenuseid.

Parandusmeetmete osas palus Euroopa Andmekaitseenõukogu Iirimaa järelevalveasutusel lisada oma lõplikku otsusesse korralduse WhatsApp IE-le viia oma teenusetingimuste raames teenuse täiustamise eesmärgil toimuv isikuandmete töötlemise kindlaksmääratud aja jooksul vastavusse isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõikega 1, ja määrata isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 rikkumise eest haldustrahv.

Euroopa Andmekaitseenõukogu siduvad otsused on kohtus vaidlustamisel ja kaitse valmistab ette Euroopa Andmekaitseenõukogu sekretariaat. Euroopa Liidu Kohtu 7. detsembri 2022. aasta otsuses märgiti, et WhatsApp Ireland Ltd (WhatsApp IE) esitatud tühistamishagi Euroopa Andmekaitseenõukogu [siduva otsuse 01/2021](#) peale on vastuvõetamatu.

2. EUROOPA ANDMEKAITSENÕUKOGU TEGEVUS 2022. AASTAL

Selleks et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järjepidev kohaldamine kogu EMPs, annab Euroopa Andmekaitseenõukogu Euroopa andmekaitsealaste õigusaktide selgitamiseks välja üldisi suuniseid. 2022. aastal võttis andmekaitseenõukogu vastu

12 suunist ja soovitusel sellistel teemadel nagu isikuandmetega seotud rikkumised, toimumisjuhendid kui andmeedastusvahendid, andmesubjektide õigused, petuelemendid, haldustrahvide arvutamine ja vastastikuste kokkulepete tegelik elluviimine. Nende suuniste ja soovitude hulgas võttis Euroopa Andmekaitseenõukogu vastu kaks dokumenti ka pärast avalikku konsultatsiooni.

Samuti võttis andmekaitseenõukogu vastu kaheksa seadusandlikku dokumenti, mis on adresseeritud ELi institutsioonidele või riigiasutustele. Nende hulgas on neli ühisarvamust ELi õigusaktide eelnõude kohta, mis võeti vastu koos Euroopa andmekaitseinspektoriga.

Euroopa Andmekaitseenõukogu esitas arvamusi järjepidevuse kohta, tagamaks, et riiklikud järelevalveasutused kohaldavad isikuandmete kaitse üldmäärust järjepidevalt. 2022. aastal esitas andmekaitseenõukogu isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 alusel 32 arvamust. Need arvamused käsitlesid peamiselt siduvaid kontsernisiseseid eeskirju käsitlevate otsuste eelnõusid ning sertifitseerimisasutuse või toimumisjuhendi järelevalvet tegeva asutuse akrediteerimisnõuete kavandeid.

3. JÄRELEVALVEASUTUSTE TEGEVUS 2022. AASTAL

Riiklikud järelevalveasutused on sõltumatud avaliku sektori asutused, mis teevad andmekaitseõiguse kohaldamise järelevalvet. Neil on oluline roll üksikisikute andmekaitseõiguste kaitsmisel, eelkõige parandusvolituste kasutamise kaudu. Euroopa Andmekaitseenõukogu veebisaidil on loetelu järelevalveasutuste järelevalvemeetmetest, mis on seotud isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamisega riiklikul tasandil.

Lisaks peab Euroopa Andmekaitseinspektor [registrit](#) riiklike järelevalveasutuste tehtud otsuste kohta kooskõlas ühtse kontaktpunkti mehhanismiga (isikuandmete kaitse üldmääruse

artikkel 60). Register on väärtuslik ressurss, mis näitab, kuidas järelevalveasutused teevad isikuandmete kaitse üldmääruse jõustamisel koostööd. See annab erakordse võimaluse tutvuda erinevate järelevalveasutuste tehtud ja erinevaid järelevalveasutusi puudutavate lõplike otsustega, mis on seotud andmesubjektide konkreetsete õigustega.

2022. aasta aruanne sisaldab temaatiliselt menetluste ülevaadet, milles analüüsitakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 17 (õigus andmete kustutamisele) ja artikliga 21 (õigus esitada vastuväiteid) seotud otsuseid.

3.1. PIIRIÜLENE KOOSTÖÖ

Üks järelevalveasutuste ülesanne on kooskõlastada piirülese andmete töötlemise puhul otsustusprotsessi.

1. jaanuarist 31. detsembrini 2022 tehti andmebaasi 310 kannet, millest 254 algatati kaebuse alusel ja 56 muul alusel, näiteks lähtuvalt uurimisest, õiguslikest kohustustest ja/või meediaaruannetest.

Ühtse kontaktpunkti mehhanism nõuab koostööd juhtiva järelevalveasutuse ja asjaomaste järelevalveasutuste vahel. Juhtiv järelevalveasutus juhib uurimist ja tal on oluline roll asjaomaste järelevalveasutuste vahelise konsensusi saavutamisel. Samuti hoolitseb ta selle eest, et tehakse kooskõlastatud otsus. Ajavahemikul 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2022 viidi läbi 714 ühtse kontaktpunkti menetlust, mille tulemusel tehti 330 lõplikku otsust.

Vastastikuse abi menetlusega saavad järelevalveasutused küsida teistelt järelevalveasutustelt teavet või paluda neilt muid tõhusa koostöö meetmeid, näiteks taotlusi eelneva loa menetluste ja konsultatsioonide, kontrollide ja uurimiste läbiviimiseks. Ajavahemikul 1. jaanuarist 2022 kuni 31. detsembrini 2022 algatasid järelevalveasutused 248 ametlikku vastastikuse abi menetlust ja 2924 vabatahtlikku vastastikuse abi menetlust.

4. KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA

Euroopa Andmekaitsekoogu korraldas viienda iga-aastase küsitluse, mis on osa Euroopa Andmekaitsekoogu tegevuse läbivaatamisest vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 71 lõikele 2. Küsimused keskendusid andmekaitsekoogu tööle ja töötulemustele 2022. aastal, eelkõige tema suunistele, ühisarvamustele ja konsultatsioonitööle, et teha kindlaks nende suuniste kasulikkus isikuandmete kaitse üldmääruse sätete tõlgendamisel ning paremaid viise organisatsioonide ja üksikisikute toetamiseks ELi andmekaitseraamistikuga seotud küsimustes. Küsitletud isikute hulgas olid eraelu puutumatus ja IT-eksperdid, ELi andmekaitseametnike organisatsioonide esindajad, samuti teadlased ja juristid andmekaitse ja eraelu puutumatus õiguste valdkonnas.

5. STRATEEGIA JA EESMÄRGID 2023. AASTAKS

Järgmisel aastal kavatses Euroopa Andmekaitsekoogu astuda veelgi suuremaid samme oma 2021.–2023. aasta strateegia nelja sambaga seotud põhimeetmete lõpuleviimiseks. See hõlmab järgmist: ühtlustamise edendamine ja nõuete täitmise lihtsustamine (1. sammad), normide tõhusa täitmise ja riiklike järelevalveasutuste vahelise tulemusliku koostöö toetamine (2. sammad), põhiõigustel põhinev lähenemisviis uutele tehnoloogiatele (3. sammad) ja üleilmse mõõtme tagamine (4. sammad). Kooskõlas Euroopa Andmekaitsekoogu töökorra artikliga 29 töötas Euroopa Andmekaitsekoogu 2023. aasta veebruari alguses välja oma kaheaastase tööprogrammi aastateks 2023 ja 2024, lähtudes Euroopa Andmekaitsekoogu strateegiast ja liikmete poolt sidusrühmade jaoks prioriteetsetena määratletud vajadustest.

KONTAKTANDMED

Postiaadress
Rue Wiertz 60, B-1047 Brussels

Büroo adress
Rue Montoyer 30, B-1000 Brussels